

RECÉS DE QUARESMA PER ALS TREBALLADORS APOSTÒLICS

AMB COR DE PARE *Sant Josep ens ajuda a la conversió del cor*

Introducció

Segur que tots heu llegit la darrera carta apostòlica del papa Francesc *Patris corde* –Amb cor de pare–, amb motiu del 150 aniversari de la seva declaració com a patró de l'Església catòlica.

Em proposo usar les riques i suggerents reflexions del Papa sobre sant Josep per ajudar-vos a fer aquest dia de recés a les portes de la Setmana Santa. Certament faré també referència als evangelis de la infància que trobem en els evangelistes Mateu i Lluç i que el Sant Pare tan bellament resumeix al proemi de la seva carta.

En primer lloc, gràcies per ser aquí i per dedicar aquest dia a preparar-vos. Aquests propers dies segurament haureu de fer moltes coses i convé no oblidar allò principal: preparar el nostre cor per a les grans festes que s'acosten.

En segon lloc, us reparteixo una còpia en català de la *Patris corde*, per poder-la usar en les estones de pregària i perquè aquests dies vinents la pugueu llegir sencera, si encara no ho heu fet.

En tercer lloc, convé que tingueu una Bíblia –si no la dueu, en podeu agafar una d'aquestes– per guiar les quatre estones de pregària que tindrem.

En quart lloc, us invito a observar el silenci exterior des d'ara fins al final del recés. Tots ho agraiem.

Sense més preàmbuls, situem-nos. Què sabem de sant Josep? Llegim a la *Patris corde* una bonica síntesi que no em canso de llegir una i altra vegada i que fins i tot em passa per la ment de memoritzar-la. En poques paraules apareix tot allò que els evangelis diuen de sant Josep.

“Sabem que va ser un humil fuster (cf. Mt 13,55), promès amb Maria (cf. Mt 1,18; Lc 1,27); un «home just» (Mt 1,19), sempre disposat a fer la voluntat de Déu manifestada en la seva Llei (cf. Lc 2,22.27.39) i a través dels quatre somnis que va tenir (cf. Mt 1,20; 2,13.19.22).

Després d'un llarg i fatigós viatge de Natzaret a Betlem, va veure néixer el Messies en un pessebre, perquè «no havien trobat cap lloc a l'hostal» (Lc 2,7). Va ser testimoni de l'adoració dels pastors (cf. Lc 2,8-20) i dels Mags (cf. Mt 2,1-12), que representaven respectivament el poble d'Israel i els pobles pagans.

Va tenir la valentia d'assumir la paternitat legal de Jesús, a qui va donar el nom que li va revelar l'àngel: «Tu li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble» (Mt 1,21).”

“Al temple, quaranta dies després del naixement, Josep, juntament amb la mare, va presentar el Nen al Senyor i va escoltar sorprès la profecia que Simeó va pronunciar sobre Jesús i Maria (cf. Lc 2,22-35). Per tal de protegir Jesús d'Herodes, va romandre a Egipte com a estranger (cf. Mt 2,13-18). De retorn a la seva terra, va viure de manera oculta al petit i desconegut poble de Natzaret, a Galilea [...], lluny de Betlem, la seva ciutat d'origen, i de Jerusalem, on hi havia el temple. Quan, durant una peregrinació a Jerusalem, van perdre Jesús, que tenia dotze anys, ell i Maria el van buscar angoixats i el van trobar al temple mentre discutia amb els doctors de la llei (cf. Lc 2,41-50).”

Ens pot ajudar sant Josep avui en el nostre camí de vida cristiana i en el nostre servei eclesial com a TAs?

Diu el Papa que “la grandesa de sant Josep consisteix en el fet que va ser l'espòs de Maria i el pare de Jesús” i citant sant Joan Crisòstom afirma que “com a tal, «va entrar al servei de tota l'economia de l'encarnació»”.

La tradició mostra que sant Josep ha estat estimat sempre pel poble cristià i alguns sants testimonien el seu poder intercessor.

Quan aquest passat dia de Sant Josep vaig anar a presidir la missa solemne al santuari de Sant Josep de la Muntanya a Barcelona, vaig veure que al timpà de la porta principal del santuari hi havia simplement l'expressió “ite ad Joseph”. Vaig recordar allò que vaig descobrir llegint la carta del Papa: “La confiança del poble en sant Josep es resumeix en l'expressió Ite ad Ioseph, que fa referència al temps de fam a Egipte, quan la gent demanava pa al faraó i ell els contestava que anessin a trobar Josep i fessin tot el que ell els digués (Gn 41,55)”.

Allí vaig reconèixer la gran tradició barcelonina de la devoció a sant Josep i la tradició de les cartes a sant Josep. Si la dita rural diu “de Joseps, Joans i

ases, n'hi ha a totes les cases", està clar que des del cap i casal fins al rere país som un poble de tradició josefina.

Així, doncs, la fe del poble reconeix un rol paternal a sant Josep sobre tota l'església. El magisteri pontifici recent el valida i el confirma. Tots som coneixedors de la necessitat que les noves generacions tenen d'una paternitat sana i ben exercida i de la crida que vivim com a església a ser pares dels qui no tenen pare.

Sovint, la gent ferida que s'apropa a l'església sofreix les seqüeles de la manca de la figura paterna. Sant Josep, a tots els preveres i diaques, però també als qui col·laboreu estretament amb ells, ens pot ensenyar a acompanyar els fidels amb "un cor de pare".

Faré 4 meditacions. Selecciono 4 de les 6 actituds que el Papa glossa en la seva carta. Aquelles que em semblen més suggerents per a tots nosaltres: pare en la tendresa, pare en l'obediència, pare en l'acolliment i pare a l'ombra. Deixo les dues restants –pare del coratge creatiu i pare treballador– perquè vosaltres trobeu un matí o una tarda durant els primers dies de la Setmana Santa per completar aquest recés.

1a. Meditació. Pare en la tendresa

Els relats evangèlics no presenten explícitament aquesta actitud de sant Josep. Diu, però, el Sant Pare:

“Josep va veure progressar Jesús dia rere dia «en enteniment i com es guanyava el favor de Déu i dels homes» (Lc 2,52).

Com va fer el Senyor amb Israel, així ell «va ensenyar-lo a caminar i l'agafava pels braços: feia com els qui prenen un infantó i se l'acosten a la cara, o s'inclinava per donar-los l'aliment» (cf. Os 11,3-4). Jesús va veure la tendresa de Déu en Josep: «Com un pare s'apiada dels seus fills, el Senyor s'apiada dels fidels» (Sl 103,13).

A la sinagoga, durant la pregària dels Salms, Josep certament haurà escoltat el ressò que el Déu d'Israel és un Déu de tendresa, que és bo per a tothom i que «estima entranyablement tot el que ell ha creat» (Sl 145,9)”.

La tendresa és una virtut imprescindible per créixer

Molts hem cregut, durant molt de temps, que “que Déu es basa només en la part bona i vencedora de nosaltres”. Molts hem cregut que l’actitud del qui vol créixer és la fortalesa, la competència, l’audàcia. La realitat, però, és que “la majoria dels seus designis [dels de Déu] es realitzen a través i malgrat la nostra debilitat”. No creixem a base de colzes o de punys, sinó a base de carícies.

La tendresa envers les nostres fragilitats ens salva. Si hem gaudit d’un pare, d’un director espiritual, d’un mestre capaç de mirar la nostra vulnerabilitat amb tendresa i d’ajudar-nos a veure en ella l’oportunitat per confiar en Déu, tenim a l’ànima un salconduit per afrontar totes les dificultats de la vida. Si hem tingut un pare, un director o un mestre exigent i inflexible, potser haurem aconseguit grans metes professionals o esportives, però tindrem greus problemes en les relacions i grans dificultats per acceptar-nos i per acceptar els altres tal com són.

La tendresa és l’amor davant la fragilitat. La tendresa és l’obra artesana d’un Déu que actua en els cors i en els esdeveniments “fins i tot a través de les nostres pors, de les nostres fragilitats, de la nostra feblesa”.

Tots, si no estem molt espatllats, agraïm que ens tractin amb tendresa, però a voltes tenim dificultats per acceptar-la si pretén arribar al nostre cor. Perquè la tendresa, quan arriba al cor, revela, mostra la veritat i massa sovint no estem disposats a acceptar-la. Com diu el Papa: “El Maligne ens fa mirar la nostra fragilitat amb un judici negatiu” i massa sovint ens l’acabem creient, pensem que no som vàlids, que no tenim solució, que mai ens en sortirem. Quan permetem que aquest toc amorós arribi al cor, a les nostres ferides i a les seqüeles que han provocat, aleshores es produeix un miracle. La tendresa de Déu ens mostra la veritat de la nostra vida i evita que fugim, evita que sorgeixin en nosaltres sentiments de repugnància, de negació. “La tendresa és la millor manera de tocar allò que és fràgil en nosaltres [...]. Només la tendresa ens salvarà de l’obra de l’Acusador” (cf. Ap 12,10).

El Papa ofereix la medicina de “la Misericòrdia de Déu, especialment en el sagrament de la reconciliació”, lloc on és possible viure “una experiència de veritat i tendresa”. Quan hom es confessa de veritat, el que està fent és mirar les pròpies actituds i actes amb la mirada de Déu, que no condemna. Déu mira les nostres males intencions i les seves conseqüències, fixant-se en nosaltres, fixant-se en la nostra història, adonant-se de per què actuem així. Quan hom rep l’absolució, experimenta que allà on no hi ha amor, Déu hi posa amor i ho fa amb tendresa, sense violentar ni forçar. Com un pare, que veient la crisi d’ira d’un fill, no el redueix amb violència, sinó

que l'abraça amb tendresa fins a omplir d'amor el seu cor ferit. Tenir l'audàcia de confessar-se és creure de veritat que "Déu no ens condemna, sinó que ens acull, ens abraça, ens sosté, ens perdona".

El Papa diu que l'experiència de la misericòrdia ens arriba especialment a través del sagrament de la reconciliació. Aquest "especialment" indica que no únicament ni exclusivament fem experiència de la misericòrdia de Déu quan ens confessem. Pertànyer a una comunitat cristiana on la debilitat és acollida amb tendresa és també un instrument per experimentar l'amor de Déu. Diu el Papa que: "el dit que assenyala i el judici que fem dels altres són sovint un signe de la nostra incapacitat per acceptar la nostra pròpia feblesa, la nostra pròpia fragilitat". Quantes vegades hem experimentat això en les nostres comunitats? Quantes vegades ens manca la caritat per ajudar el que supura pus i infecta tots els grups o espais on es fa present? En canvi, els qui hem tingut l'oportunitat de participar en grups en els quals és possible fer-se vulnerable, i això és ocasió d'experimentar-se estimat, hem experimentat aquestes altres vies per experimentar la misericòrdia de Déu. Quina experiència tan de Déu és sentir-se estimat pels germans quan abandonem la màscara i revelem precisament allò que sempre ocultem perquè temem que ens serà mereixedor de menyspreu o d'abandó! No és això el que s'experimenta en l'equip del recés d'Emmaús? No és això el que viuen les persones que formen part dels grups cordada? No és això el que necessitarien moltes persones en les nostres comunitats?

La tendresa que ens té Déu fa possible el veritable creixement.

La tendresa és una virtut fonamental per a un deixeble missioner que ha de *discipular* "infants" en la fe.

La tendresa permet al pare alliberar d'inseguretats el fill. La tendresa, en el pastor de comunitats i en els seus col·laboradors més immediats, el fa acollidor, compassiu i benigne, lent per al càstig i ric en l'amor, com Déu. La tendresa fa del mestre un creador d'oportunitats per als seus alumnes. La tendresa, en el món del treball, genera una dinàmica d'humanització, de cooperació i actua com a antídoto contra la lluita competitiva.

Avui, més que mai, les persones que arriben a les parròquies ho fan profundament ferides. La majoria no suporta la mirada o mira defensivament. Molts exploten i fugen per qualsevol cosa. Molts són incapaços del més mínim contacte físic. Màscares, interpretacions, crítiques, justificacions. Els pastors i els TAs sense cor de pare poc tenen a fer. Es cansen ràpid. Trepitgen els ulls de poll. Jutgen amb inclemència. Exclouen la indignitat.

La tendresa és el fruit madur del qui ha estat guarit, del qui accepta la pròpia història, del qui sap que no és ell qui resoldrà les coses, del qui se sent en mans de Déu. El qui estima amb tendresa, amb cor de pare, engendra deixebles, és instrument de guarició, ajuda a mirar la pròpia veritat amb esperança, com una oportunitat perquè sigui possible l'obra artesanal i meravellosa de Déu.

En James Mallon explica que les nostres parròquies, si volen ser evangelitzadores, han de comprendre que avui la gent arribarà a convertir-se no pas per l'atractiu d'una vida recta i coherent ni per la seducció d'una predicació, sinó per la possibilitat de pertànyer a una comunitat plena de sentit, és a dir, una comunitat que acull la fragilitat i que valora i aprecia el fracàs, les marrades, els desencerts.

Ho veiem a Alpha. Qui es queda? Qui continua després del primer dia? Aquell que necessita estar amb d'altres sense ser jutjat, aquell que no pertany, que viu sentint-se sol.

Ho veiem a les Catecolònies i a l'Oratori dels nens petits. La pedagogia de la benedicció és molt més efectiva que la pedagogia de la correcció. Els nens estan mancats d'afecte per totes bandes i si arreu experimenten por, exigència, duresa, no els queda més remei que cercar mecanismes de protecció o de fugida. Per això, és tan important que a la catequesi i a les Catecolònies la nostra pedagogia sigui la benedicció, la tendresa. Per això és tan important cultivar una espiritualitat de la tendresa, imitar aquest cor de Pare, tendre, de sant Josep.

A l'escola de Sant Josep podem aprendre a deixar-nos tocar per la tendresa de Déu, podem aprendre a ser tendres amb cor de Pare.

Proposta per a l'oració personal: Imaginar la vida de la infantesa de Jesús a Natzaret. L'Evangelí segons sant Lluc ens dona tres pistes molt senzilles en dues versions:

. Lc 2, 39-40: "l'infant creixia i s'enfortia, ple d'enteniment; i Déu li havia donat el seu favor".

. Lc 2, 52: "Després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient. [...] Jesús es feia gran, avançava en enteniment i tenia el favor de Déu i dels homes".

Us invito a imaginar com tractava Josep el nen Jesús quan tenia 2, 3, 5, 8 anys. Arribats a un punt, arrisqueu-vos a deixar-vos tractar així.

2a. Meditació. Pare en l'obediència

El Papa mostra l'obediència de sant Josep als designis de Déu narrant els 4 grans esdeveniments en els quals Josep ha de prendre una decisió difícil i que ens reporta l'Evangelí segons Sant Mateu. En tots ells, Déu assisteix l'espòs de Maria manifestant-li la seva voluntat a través d'un àngel que li parla en somnis. En tots, la seva promptitud a l'obediència és exemplar. Escoltem la claredat de l'anàlisi del Papa:

Josep estava molt angoixat per l'embaràs incompreensible de Maria; no volia «difamar-la públicament», però va decidir «desfer en secret l'acord matrimonial» (Mt 1,19). En el primer somni l'àngel el va ajudar a resoldre el seu greu dilema: «No tinguis por de prendre Maria, la teva esposa, a casa teva: el fruit que ella ha concebut és obra de l'Esperit Sant. Tindrà un fill, i li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble» (Mt 1,20-21). La seva resposta va ser immediata: «Quan Josep es despertà, va fer el que l'àngel del Senyor li havia manat» (Mt 1,24). Amb l'obediència va superar el seu drama i va salvar Maria.

En el segon somni l'àngel va ordenar a Josep: «Lleva't, pren el nen i la seva mare, fuig cap a Egipte i queda-t'hi fins que jo t'ho digui, perquè Herodes buscarà l'infant per matar-lo» (Mt 2,13). Josep no va dubtar a obeir, sense qüestionar-se sobre les dificultats que podia trobar: «Es llevà, prengué de nit el nen i la seva mare, se'n va anar cap a Egipte i s'hi quedà fins a la mort d'Herodes» (Mt 2,14-15).

A Egipte, Josep va esperar amb confiança i paciència l'avís promès per l'àngel per a retornar al seu país. I quan en un tercer somni el missatger diví, després d'haver-lo informat que els que intentaven matar el nen havien mort, li ordenà que es llevés, que prengué el nen i la seva mare i que tornés al país d'Israel (cf. Mt 2,19-20), ell un cop més va obeir sense vacil·lar: «Es llevà, prengué el nen i la seva mare i va tornar al país d'Israel» (Mt 2,21).

Però durant el viatge de tornada, «quan va sentir a dir que Arquelau regnava a Judea en lloc del seu pare Herodes, tingué por d'anar-hi. Advertit en somnis —i és la quarta vegada que va succeir—, es retirà a la regió de Galilea i se n'anà a viure en un poble anomenat Natzaret» (Mt 2,22-23).

El Papa subratlla l'obediència de Josep tan bon punt es desperta de cadascun dels somnis. També pondera com “amb l'obediència va superar el seu drama i va salvar Maria”, com va salvar el seu fill de la persecució “sense qüestionar-se sobre les dificultats que podia trobar”, com, sense vacil·lar, va tornar d'Egipte quan l'àngel li ho va indicar i com va decidir instal·lar-se a Galilea alertat en somnis sobre el perill que podien córrer a Judea.

A l'obediència als manaments divins revelats extraordinàriament, s'hi afegia l'obediència manifestada a la llei d'Israel i fins a la imposició

romana del cens que va procurar que el Salvador nasqués on havia predit el profeta. “A cada circumstància de la seva vida, Josep va saber pronunciar el seu ‘fiat’, com Maria a l’Anunciació i Jesús a Getsemani”. I així, “Josep, en el seu paper de cap de família, va ensenyar Jesús a ser submís als seus pares, segons el manament de Déu (cf. Ex 20,12)”.

L’obediència de Josep és a Déu, als seus designis. Ho aprengué en l’obediència a la llei i les tradicions jueves. No és una obediència per por al càstig o a equivocar-se, és l’obediència als designis, sovint incomprendibles, de Déu.

La nostra cultura ens empeny a fer allò que ens ve gust en cada moment. Obeir no està de moda. Ser submís ha esdevingut un defecte. S’ha produït un esclavament de la veritat i l’obediència al relativisme i a la insubmissió. Aquest canvi tan profund i que tan greus obstacles planteja a l’evangelització té múltiples causes, però d’una en som clarament responsables.

Si el pare no estima, si el professor no és equànime, si el pastor delma el ramat, si l’empresari oprimeix, si el polític s’enriqueix a costa d’allò públic, qui els obeerà? Qui serà submís a les seves directrius? Amb pares i dirigents immorals, com la societat no s’esllavissarà cap al relativisme i la desobediència?

Però el més trist és el resultat d’aquest procés, junt amb moltes altres causes, i és que ens hem tornat esclaus del dèspota que habita en les nostres passions. Si ni els que ens dirigien ens acompanyaven cap a la veritat, molt menys el nostre lliure albir.

Que diferent quan el pare, el pastor, el mestre, l’empresari i el polític són obedients a la vocació rebuda, al bé dels qui els han estat confiats! Que diferent quan tots cerquen la veritat i el bé dels seus fills, fidels, alumnes, treballadors i ciutadans! Com no ens fiarem de qui, amb cor de pare, cerca el nostre bé i té l’encàrrec d’ajudar-nos a viure’l! Com no obeirem si el qui dirigeix ho fa amb justícia i bondat! Oi més, si és obedient a la vocació rebuda de Déu, a la missió que Déu li ha confiat!

Qui no aprèn a obeir els pares poc podrà obeir ni Déu ni a ningú. Qui no ha tingut uns pares bons que han mostrat que l’obediència és el camí cap a la veritat i el bé, ho té difícil per fiar-se de Déu.

Jesús, diu l’evangeli, “després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient” (Lc 2,51). Com no havia de ser-ho, amb un pare obedient com sant Josep!

Heus ací el gran repte de pastors i TAs, ser els pares obedients que la generació dels qui s'apropen no han tingut. La gent no s'atansa a l'església perquè ens veuen gent obedient, però sí que descobreixen el valor de l'obediència, si en ella troben persones que viuen a ple, en veritat, gràcies a l'obediència a la vocació rebuda de Déu, gràcies a l'obediència manifestada en la Paraula de Déu, en les mocions de l'Esperit Sant i en els esdeveniments de la vida.

Sant Josep ens ensenya una virtut abandonada i menystinguda: la virtut de l'obediència a Déu, a la vocació rebuda i acollida. Avui, més que mai, necessitem l'ajuda de sant Josep, ja que ens toca, com a generació, servir sense haver estat veritablement servits, estimar sense haver estat veritablement estimats.

La meva generació i, més encara, la que em ve al darrere som aquestes generacions insubmises que, per una banda, no comprenem el valor de l'obediència –no podem– i per altra banda, sofrim especialment les conseqüències d'una autonomia desorientada i destructiva. Hem d'aprendre de sant Josep i sobretot hem de demanar-li, a ell, poderós intercessor, la virtut de l'obediència.

Per a la pregària personal: Llegir pausadament els 4 somnis de Josep (Mt 1,19-24; 2,13-15; 2,19-23) i fixar-se en la seva promptitud a l'obediència a Déu. Potser en cada cas recordarem moments de la nostra vida. Dialoguem-los amb Déu.

3a. Meditació. Pare en l'acollida

Comença el Papa aquesta actitud dient: “Josep va acollir Maria sense posar condicions prèvies. Va confiar en les paraules de l'àngel. «La noblesa del seu cor el fa supeditar a la caritat allò après per llei; i avui, en aquest món on la violència psicològica, verbal i física sobre la dona és patent, Josep es presenta com a figura d'home respectuós, delicat que, tot i no tenir tota la informació, es decideix per la fama, dignitat i vida de Maria. I, en el seu dubte de com fer el que fos millor, Déu el va ajudar a optar il·luminant el seu judici»”.

Podríem dividir la gent que viu en el nostre món en dos grups. Els que acullen la realitat i saben descobrir-hi el disseny de Déu i l'afronten amb valentia i creativitat i els que s'enfaden o fugen perquè les coses no són com ells volen.

Vivim en un món ple de misteris. Des de l'equilibri del cosmos fins al misteri de la vida, la complexitat de les relacions interpersonals i socials i sobretot el misteri de la realitat i del disseny que explica l'existència del món i el caminar de la història. Com podem pretendre que les coses siguin com nosaltres volem que siguin? Com podem somniar que els esdeveniments responguin a les nostres expectatives? Però és que el *guia la teva canoa* dels escoltes o el *make it happen* –fer que quelcom succeeixi– de les escoles de negocis han estat gravats en el nostre disc dur de tal manera que quan no ens en sortim, quan les coses es torcen o fracassen, ens falla el sistema operatiu i ens quedem fora de joc, necessitats d'un *reset* –d'un tornar a començar.

Sovint, davant les dificultats o contrarietats, escollim una d'aquestes dues opcions equivocades: o sobreesforç per comprendre, per resoldre, o fugida i abandó per intentar negar la realitat. Això, ho veiem en el món del treball, en la vida familiar, fins i tot dins de les nostres comunitats. Tantes vegades hem vist el qui s'entossudeix a assolir una meta laboral supeditant i arriscant la resta de la seva vida. També el qui, tenallat per la por al fracàs, acaba abandonant la feina per no afrontar les dificultats. Tantes vegades hem vist parelles que han fet passos absurds i fora de lloc per aconseguir com sigui el fill que desitgen després d'anys de tancar-se a la vida. I tantes s'han separat quan la convivència els ha mostrat tal com són amb tota la seva història.

Sant Josep ens mostra que hi ha una actitud teològica –que compta amb Déu, que el té en compte i el fa entrar en l'equació–. Es tracta d'acollir la realitat, els esdeveniments amb cor obert per descobrir un disseny més profund, un projecte que desborda els nostres projectes.

El Papa, amb una pinzellada, insinua la raó de fons de l'actitud evasiva o *prometeica* que porta al fracàs a tants i tants d'entre nosaltres. Diu que “Josep deixa de banda els seus raonaments per a donar pas a allò que succeeix i, per més misteriós que li sembli, ho acull, assumeix la responsabilitat i es reconcilia amb la seva pròpia història. Si no ens reconciliem amb la nostra història, ni tan sols podrem fer el pas següent, perquè sempre serem presoners de les nostres expectatives i de les consegüents decepcions”.

No acollim la realitat i allò que Déu vol revelar-nos perquè no ens acceptem tal com som, no acceptem allò que hem viscut. Sabeu que, en els darrers anys, he tingut ocasió de ponderar la importància d'un camí de guarició afectiva per fer possible un camí de vida cristiana que no es bloquegi en cada situació vital. De fet, m'hi ha empès la constatació de la

gran dificultat que molts conversos tenen de passar de la conversió inicial a la transformació progressiva de les seves vides.

És impossible endinsar-se en l'amor de Déu i en el seu disseny sobre la nostra vida si el culpem del nostre cos, de la nostra família, dels abusos que hem patit, de les oportunitats que ens han mancat, de la parella que vàrem escollir. I no cal ser dels que cerquen en Déu la causalitat de tots i cadascun dels passos que han fet. N'hi ha prou amb considerar que la pròpia història és un reguitzell de fracassos que comencen en la pròpia identitat, en el "per què soc així?".

Josep mostra una maduresa fora d'allò comú. Ni la dona que va prendre per esposa, ni el naixement del seu fill, ni la persecució que el va obligar a fugir a Egipte, res de res fou com s'havia imaginat. Per què no va voler dominar la situació i forçar-la? Per què no va fugir i no se'n va desentendre? Perquè sabia que la seva vida era com Déu volia, ell l'havia preparada i teixida per a tot allò que tenia al davant en cada moment i a ell li corresponia acollir-la amb confiança.

Conclou el Papa aquest primer aspecte d'aquesta virtut afirmant: "La vida espiritual de Josep no ens mostra una via que explica, sinó una via que acull. Només a partir d'aquesta acollida, d'aquesta reconciliació, podem també intuir una història més gran, un significat més profund".

Viure la vida en actitud d'acollida d'allò que Déu disposa no té res a veure amb la resignació. A voltes, s'ha entès que l'actitud oposada a la rebel·lia és la resignació. Que el bon cristià és aquell que accepta amb pessimisme que les coses no siguin com ell vol i viu amargat tota la vida per por que sigui pitjor el remei que la malaltia. Josep no ens mostra això, no "és un home que es resigna passivament".

Viure en l'actitud de l'acolliment suposa una valentia, una fortalesa sobrenatural. Acollir allò que Déu disposa en la nostra vida, convençuts que és per a bé, fins i tot quan objectivament és un mal –una malaltia, un acomiadament, un trencament...– mostra una audàcia que ve de Déu. És impressionant com sant Josep acull totes les contrarietats. Fa pensar que aquesta és una constant en tants i tants sants i santes. Tots n'han passat de tots colors i la seva confiança en Déu i la capacitat d'acollir-ho tot com a realitat que té sentit en el misteriós disseny de Déu els ha fet avançar cap a la santedat a passos de gegant. Els sants no ho són perquè eren d'una mena de perfecció innata excepcional i rara. Ho són perquè acollien tot el que els passava i ho afrontaven convençuts que Déu els marcava el camí i recorrent-lo feien la seva voluntat. Sant Josep, en això, sobresurt. Tota la

resta tenia l'exemple de Jesús. Josep fou pare en l'acolliment per a Jesús. Amb cor de pare, va ensenyar Jesús a viure totes les circumstàncies com a pistes per descobrir i fer la voluntat de Déu.

Quin repte tan gran, ser pares en l'acolliment per a tants homes i dones que reneguen de la seva història. Molts conversos volen sepultar allò que han viscut, ho consideren un error, quelcom que no havia de passar i resulta que “la vinguda de Jesús enmig nostre és un regal del Pare, perquè cadascú pugui reconciliar-se amb la carn de la seva pròpia història, encara que no l'entengui del tot”.

El nostre testimoni és allò més preuat que podem oferir a aquells que Déu ens dona com a fills i filles. Quan acollim la nostra història i l'estimem tota sencera perquè ha estat tot allò del que s'ha valgut Déu per salvar-nos, ens fem instruments perquè d'altres puguin descobrir com “Déu escriu recte amb ratlles tortes”, com deia santa Teresa. De fet, qui ha fet aquest camí no s'escandalitza de res ni de ningú, no veu impediments i sap que Déu pot treure sants de les pedres. Testimoniar això, amb senzillesa, porta esperança als qui s'afeixuguen per l'ardu camí de la reconciliació amb la pròpia història. Acompanyar sense presses el llarg procés que porta a donar gràcies a Déu per tot el que hom ha viscut és de les millors coses que l'acompanyament personal i grupal ens pot oferir. Poc aconseguiran els qui volen fer dreuera i començar de nou. Ja ho sabem. Ja n'hem vist molts. Al proper revolt els trobarem asseguts al camí sense esma per continuar.

Com conclou el Papa: “Aleshores, lluny de nosaltres el pensament que creure significa trobar solucions fàcils que consolen. La fe que Crist ens va ensenyar és, en canvi, la que veiem en sant Josep, que no va buscar dreueres, sinó que va afrontar ‘amb els ulls oberts’ el que li esdevenia, assumint la responsabilitat en primera persona”.

Per a la pregària: Ens aturem de nou en Lc 1, 18-25. Aquest cop no ens fixem tant en l'obediència de Josep com en la seva acollida de la realitat, dels projectes de Déu: “i va prendre a casa la seva esposa. No hi havia tingut relacions conjugals quan ella tingué el fill. I Josep li va posar el nom de Jesús”. Com vivim la nostra vocació, a allò que ens ha cridat el Senyor?

4a. Meditació. Pare a l'ombra

La darrera perspectiva, amb cor de pare, que el Papa presenta de sant Josep apareix en els seus silencis, en el seu paper secundari, en la seva discreció. Josep, als evangelis, no diu res, escolta i actua. Josep, en cada episodi, fins i tot quan ell és el protagonista –perquè Déu se li revela en somnis per

assistir-lo en les greus decisions que ha de prendre per protegir Maria i el nen-, té un paper de servei. La seva paternitat no és absència ni abandó, sinó la veritable manera de ser pare.

El Papa posa en contrast la paternitat de Josep respecte a Jesús amb la dramàtica realitat del nostre món on tants infants sembla que no tinguin pare, no perquè siguin orfes, sinó perquè el seu pare no té cura d'ells, no esmerça la seva vida en l'aventura més apassionant que pot viure un home, ser pare.

La paternitat de sant Josep també il·lumina la realitat eclesial enmig d'un món on tantes persones necessiten algú que els faci de pare. Sant Josep és mestre de pares i mestre de comunitats cristianes.

Diu el Papa, “ningú neix pare, sinó que se'n fa. I no se'n fa només per portar un fill al món, sinó per fer-se'n càrrec responsablement. Totes les vegades que algú assumeix la responsabilitat de la vida d'un altre, en cert sentit exercita la paternitat cap a ell”. Ens venen al cap els nostres pares, ens venen al cap tants cristians exemplars, molt sovint religiosos i religioses, que han exercit de pares d'aquells que no tenien pare. Ens venen al cap les comunitats vives i frateres que desitgem que siguin una llar on cadascú pugui trobar la paternitat que el protegeixi, que l'orienti, que el sostingui, que cregui en ell i confii.

Quants pares han castrat la vida dels seus fills perquè volien que estudiessin tal carrera, juguessin a tal esport, toquessin tal instrument, s'afeccionessin a tal hobby. “Ser pare significa introduir el nen en l'experiència de la vida, en la realitat. No per a retenir-lo, no per a empresonar-lo, no per a posseir-lo, sinó per a fer-lo capaç d'escollir, de ser lliure, de sortir”. El pare és aquell que construeix relacions lliures, no possessives. No és d'estranyar que, en un temps infectat de consumisme i d'hedonisme, els pares tinguin grans dificultats per exercir una veritable paternitat. L'home lliure, que no viu abocat a posseir coses i a posseir persones per al seu gaudi, l'home cast, en l'accepció més fonamental del terme, és l'home que estima de veritat, l'home que no se cerca a si mateix ni usa dels altres per sentir-se viu, estimat, per realitzar-se. És l'home que ha descobert que la felicitat rau en el fet de donar-se, de voler el bé de l'altre, d'estar al darrere i alegrar-se del creixement i del projecte de l'altre.

Així mateix ho hem de dir dels pastors i d'aquells que, com vosaltres, sou convidats a ser deixebles missioners en comunitats que volen esdevenir una llar per a aquest nou naixement i aquest nou creixement que és la vida cristiana. Qui fa adeptes, qui es considera imprescindible, qui allista gent

per als seus projectes, qui no resta a l'ombra sinó que sempre ha d'estar a l'escenari, certament està molt lluny del rol paternal que necessiten aquells que li han estat confiats. I això no cal que tingui forma de protagonisme descarat, pot tenir forma d'individualisme, d'incapacitat per a delegar, de no confiar en ningú, de tendència a ser a tot arreu i de pensar que res funcionarà si no hi soc jo present.

Massa sovint, disfressem de servei i d'amor el que simplement és necessitat de posseir per sentir-nos reconeguts, estimats, valorats. Com diu el Papa, "l'amor que vol posseir, al final, sempre es torna perillós, empresona, sufoca, fa infeliç. Déu mateix va estimar l'home amb amor cast, deixant-lo lliure fins i tot per equivocar-se i posar-se en contra seva. La lògica de l'amor és sempre una lògica de llibertat, i Josep va ser capaç d'estimar d'una manera extraordinàriament lliure. Mai no es va posar al centre. Va saber com descentrar-se, per posar Maria i Jesús en el centre de la seva vida".

Heus ací un bon termòmetre per valorar el nostre servei. Sentim passió per estar al costat dels germans de comunitat, especialment per aquells que desitgen avançar en la vida cristiana? Ens meravellem i ens alegrem del seu camí? Ens deixem sorprendre per allò que Déu els demana i ens entusiasmem pels seus somnis carregats de novetat i frescor? Permetem les seves equivocacions, esperem el seu retorn, donem sempre una nova oportunitat?

El món necessita pares, rebutja els amos, és a dir: rebutja els qui volen usar la possessió de l'altre per omplir el seu propi buit; refusa els qui confonen autoritat amb autoritarisme, servei amb servilisme, confrontació amb opressió, caritat amb assistencialisme, força amb destrucció. Ser pare a l'ombra és assolir una maduresa relacional alliberadora i fecunda. Quan arribem a ser pares així, brilla la bellesa de la donació d'un mateix i es manifesta la felicitat del qui viu per als altres. I això no s'assoleix pel fet de casar-se, d'ordenar-se o de consagrar-se, això és el fruit madur d'una vida transformada per Déu.

"Sempre que ens trobem en la condició d'exercir la paternitat, hem de recordar que no és mai un exercici de possessió, sinó un 'signe' que ens evoca una paternitat superior. En cert sentit, tots ens trobem en la condició de Josep: ombra de l'únic Pare celestial, que «fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos» (Mt 5,45); i ombra que segueix el Fill."

Per a la pregària: Us proposo de llegir Mt 1,18 – 2,23. Els relats de la infància de Jesús narrats per sant Mateu –més breus, més concentrats en la Sagrada Família–. Adoneu-vos del paper a l'ombra però clau de Josep. Considereu i mediteu quin és el vostre paper a la vostra família i a la parròquia, perquè, com diu el Papa, els protagonistes siguin el nen i la mare.

Seminari de Solsona, 24 de març de 2021

